

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.752/2015/11.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2016. február 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A folytatólagosan, bünszövetségben elkövetett pénzhamisítás büntette miatt és társa ellen indult büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2015. szeptember 16. napján kihirdetett 19.B.262/2014/60.számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlottak szabadságvesztés büntetésének tartamát mindkét vádlott esetében 4 (négy) év 6 (hat) hónapra enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróságként eljáró Debreceni Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletével I. r. és II. r. vádlottakat társtettesként, folytatólagosan elkövetett pénzhamisítás büntetében (Btk. 389. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont) mondta ki bűnösnek. II. r. vádlottra vonatkozóan megszüntette a Hajdúböszörményi Városi Bíróság 10.Bk.93/2010/2. számú jogerős határozatával alkalmazott 3 év próbára bocsátás intézkedést, hatályon kívül helyezve a próbára bocsátást kimondó rendelkezést. I. r. vádlottat 6 év szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra, II. r. terheltet - a próbára bocsátás megszüntetéséből következő halmazati büntetésül - 5 év 6 hónap szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát mindkettejük esetében börtönben határozta meg, majd megállapította, hogy a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Döntött az előzetes fogvatartásokban és házi őrizetben töltött idő beszámítása felől, mindkét vádlottal szemben 20.000-20.000 forint összegben vagyoneklobzást rendelt el, határozott az eljárás során lefoglalt nagyszámú bűnjel további sorsáról, és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen I. r. és II. r. vádlottak, valamint védőik egyaránt enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést. Az ügyész a nyilatkozattételre fenntartott 3 napi határidőn belül mindkét vádlottra vonatkozóan tudomásul vette a határozatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.446/2015/1-I. számú átiratában mindenk előtt arra kívánt rámutatni, hogy a törvényszék a perrendi szabályok megtartásával lefolytatott bizonyítási eljárása során ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette. A bizonyítékok hibamentes értékelésével megállapított tényállást megalapozottnak tartotta, melyből az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett I. r. és II. r. vádlott bűnösségére, a terhükre rótt bűncselekmény jogi minősítése is törvényes, mivel az általuk előállított bankjegy hamisítványok kétségtelenül alkalmasnak mutatkoztak megtevesztésre. Egyetértett a bünszövetség, majd az időbeli hatály körében elfoglalt első bírói állásponttal, illetve a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények körét is hiánytalannak jellemezte, melyek számuk és nyomatékuk szerint kerültek értékelésre. Ennek okán a

vádlottakkal szemben kiszabott büntetéseket törvényesnek, azon belül inkább enyhének ítélte. Mindezek eredményeként enyhítésre nem látva indokot, a védelmi fellebbezéseket mindkét terhelt esetében alaptalannak találta, következésképp a Debreceni Törvényszék ítéletének Be. 371. § (1) bekezdése szerinti helybenhagyására tett indítványt, egyúttal jelezve azt is, hogy az ügyben tartandó nyilvános ülésen nem kíván részt venni.

Az ítéletábra a bejelentett perorvoslatokat a Be. 361. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülésen vizsgálta, melyen I. r. vádlott védője a büntetés enyhítésére irányuló kérelmét elsősorban a terhelt büntetlen előéletére és egészségi állapotára alapítottan tartotta fenn, de mindezek mellett a cselekmény jogi minősítése terén arra is utalni kívánt, hogy a bünszövegség és a folytatólagos elkövetés kapcsán tett elsőfokú megállapítások nem feltétlenül helytállóak. Előbbi minősítő körülményhez a jogalkotó ugyanis más, szervezettebb cselekvőséget kíván meg, míg a folytatólagos elkövetés túlnyomó részt az I. r. vádlott feltáró, beismerő vallomásán alapul. Ő azonban arról is említést tett, hogy tettenérése idején épp azt fontolgatta, miszerint fel kíván hagyni a cselekménnyel - melynek elkövetése egyébként a „" utónevűként ismert személy befolyásolásának tudható be-, s ez szintén értékelendő körülmény a büntetés kiszabása körében, mégpedig az I. r. vádlott javára.

A II. r. vádlott védelmében eljáró védő ugyancsak az elsőfokon kiszabott büntetés enyhítését tartotta alaposnak, leginkább azt sérelmezve, hogy az egyéniesítés követelményei nem érvényesültek kellően a törvényszék ítéletében. Bár azt a bírói gyakorlatban maradéktalanul érvényesülő megállapítást nem vitatta, hogy a vád tárgyává tett cselekmény büntetőjogi értékelésekor közömbös a hamis pénz minősége, ám álláspontja szerint annak a büntetés kiszabása kapcsán már teret kell kapnia, melyre a tág büntetési tételkeret ismeretében lehetőség is nyílt. Erre - az elsőfokú eljárásban említést nyert enyhítő körülményekkel együtt - a törvényszéknek nagyobb súlyt kellett volna fektetnie, amikor a joghátrány meghatározása felől döntött. A védő álláspontja szerint a II. r. vádlott feltárt családi viszonyai ismeretében, esetében alkalmazni lehet az ún. enyhítő szakasz szabályait, ami a gyakorlatban enyhébb büntetés kiszabásához vezethet. Indokait összegezve ezért arra tett indítványt, hogy az ítéletábra az elsőfokú ítélet megváltoztatásával cselekménye valós tárgyi súlyához igazodó, enyhébb büntetést szabjon ki II. r. vádlottal szemben, esetlegesen a feltételes szabadság lehetőségének terén az ún. feles kedvezmény alkalmazása mellett.

I. r. és II. r. vádlottak saját védelmükben, illetőleg az utolsó szó jogán megbánásukat, valamint időközben rendeződött személyi, munkahelyi körülményeiket emelték ki azzal, hogy utóbbiak tovább gyakorlása méltányos büntetés esetén lenne lehetséges a számukra.

Az előterjesztett perorvoslatok alapján a Be. 348. § (1) bekezdése értelmében az ítéletábra a Debreceni Törvényszék ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljes terjedelemben bírálta felül, függetlenül a fellebbezések okától és irányától. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy a járásbíró megőrizte-e az eljárási szabályokat, és vizsgálta a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmény minősítését, valamint a Be. 354. §-ban írt súlyosítási tilalom keretei között a büntetések kiszabását is. Ennek során arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul betartotta. Nem vétett olyan, a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjában felsorolt abszolút eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezetett volna, de egyéb, az ítélet megalapozottságát és az eljárás törvényességét befolyásoló - Be. 375. § (1) bekezdése szerinti - eljárási szabálysértés sem valósult meg, sőt az elsőfokú eljárásra kifejezetten a gondos, körültekintő perről a jellemző.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve a bizonyítás anyagára alapítottan, a bizonyítékok okszerű, logikus mérlegelését követően megalapozott, a Be. 351. § (2) bekezdésében

felsorolt hibáktól mentes tényállást állapított meg, mely a hivatkozott törvényszakas (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélkezés alapját képezte.

A törvényszék határozatának tényállását mindenekelőtt I. r. és II. r. vádlottak eljárás során tett, bűnösségükre is kiterjedő részletes beismerő vallomásaira alapította, melyet nagymértékben támogattak a házkutatások, szemle adatai, a lefoglalással kapcsolatos eljárási cselekmények eredményeként rendelkezésre álló tárgyi bizonyítási anyag, mint ahogyan a hamisnak bizonyult bankjegyek vizsgálatával kapcsolatos szakértői vélemények, az igazságügyi informatikai szakértő megállapításai, de a főként közvetett információkat hordozó tanúvallomások is. Az elsőfokú bíróság alaposágára jellemző, hogy a csupán szűkebb körben megmutatkozó ellentéteket is észlelte (ítélet 11. oldal hetedik bekezdés), feloldásukra pedig lehetőségei szerint törekedett is, a bizonyítékok egyenkénti és kölcsönhatásukban történő vizsgálata során a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontjából fakadó indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget téve. A hivatkozott bizonyítékok, valamint a vádlottak tettenért magatartásából levont első bírói következtetés hibátlan, ténymegállapító tevékenységével a másodfokú bíróság mindenben egyetértett. Egyébként a megalapozott tényállást az ítélettel szemben bejelentett jogorvoslatok sem támadták érdemben.

Az elsőfokú bíróság tehát okszerűen következtetett I. r. és II. r. vádlottak bűnösségére, és az általuk elkövetett cselekmény jogi minősítése is törvényes. E tekintetben a fellebbezéssel támadott határozatban igen részletesen került kifejtésre, valamint a fellebbezteli főügyészség is helyállóan utalt rá, hogy a pénzhamisítás bűncselekménye valóságghú pénzmásolatok hiányában is megállapítható, elegendő ugyanis annak vizsgálata, hogy az adott hamisítvány alkalmas-e megtévesztésre.

Bár a perbeszédben konkrétan nem került kifejtésre, az I. r. vádlott védője mégis említést tett az elsőfokú ítélet bünszövetség körében elfoglalt álláspontjával kapcsolatos aggályairól, amit azonban a másodfokú bíróság nem osztott. A bírói gyakorlat szerint máig követett, s a törvényszék által is felhívott IV. számú Büntető Elvi Döntés által adott értelmezés szerint a Btk. a bünszövetség fogalom meghatározásánál a bűncselekmények szervezett elkövetését értékeli, vagyis, amikor a bünszövetség tagjainak megállapodása több bűncselekmény megvalósítását célozza anélkül, hogy minden egyes bűncselekmény végrehajtásának a részleteit megszervezzék. A megállapodásnak a bűncselekmény elkövetését időben meg kell előznie. A bűncselekmények szervezett elkövetése magában foglalja az azok megvalósítására irányuló előzetes megállapodást. Lényeges azonban, hogy ez a megállapodás már eleve a bűnözésre, vagyis több bűncselekmény elkövetésére irányuljon, ilyenre általában az olyan cselekményeknél lehet következtetni, ahol az elkövetők ismétlődően, az azonos vagy hasonló alkalmat keresik, illetve használják fel a bűncselekmények megvalósításához.

Márpedig adott esetben az irányadó és a felülbírálat alapjaként elfogadott tényállásból következőleg az I. r. és a II. r. vádlottak által elkövetett cselekmény részleteiből (a pénzhamisítással összefüggő eszközök, alapanyagok beszerzése, feladatok elosztása) a bűnözés tervezett elkövetésére irányuló megállapodásuk kétségtelenül tetten érhető, mellyel kapcsolatban közömbös, hogy azt további személyek ráhatása eredményezte-e. Ezen felül a társtettesi minőség mellett abban is helyállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottak több mozzanatú cselekménye a Btk. 6. § (2) bekezdésében írtak szerint a rövid időköz megállapíthatósága, illetve az egységes akaratelhatározás okán a folytatólágosság keretei között értékelendő (43/2007. számú BK vélemény I. pont).

A törvényszék a hatályszabályokat szintén alaposan vizsgálta, így a Btk. 2. §-a körében elfoglalt álláspontja nem vitatható, különösképp, hogy folytatólágos cselekmény esetén csakis a legutolsó elkövetési magatartás időpontja lehet irányadó (BH. 2002. 467.), melyre figyelemmel csakis a 2012.

évi C. törvény (Btk.) alkalmazására nyílik törvényes lehetőség. A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülmények gyakorlatilag szintén feltárára kerültek, ám az ítélőtábla mégis úgy találta, hogy mindkét vádlott esetében fennállnak az enyhítés feltételei. Előjáróban rögzítésre érdemes, miszerint az elsőfokú ítélet körültekintően utalt arra, hogy az enyhítő körülmények túlsúlya mellett a cselekmény konkrét elkövetési körülményei is indokolták teszik a vádlottak javára való eltérést a büntetési tétel Btk. 80. § (2) bekezdése szerint meghatározandó középértékétől. Az e tekintetben említettek (ítélet 22. oldal második bekezdése) azonban kiegészítendő azzal, hogy a vádlottak cselekménye bár kétségtelenül tényállásszerű volt, mégsem mutatott olyan, a szervezett bűnözéshez kapcsolható jellemzőket (speciális bankjegypapír beszerzése, nagyobb darabszámú bankjegy nyomtatása, forgalomba hozatala), amelyek reális lehetőséget teremtenek a pénzügyi rendszerbe vetett társadalmi bizalom megtörésére. Ezen túlmenően a vádlottak alapvetően rendezett - és a cselekményt követően kifejezetten még pozitívabb irányba elmozduló - személyi körülményei is indokolták tették, hogy az ítélőtábla a speciális prevenciót előtérbe helyezve I. r. és II. r. vádlottakkal szemben a Btk. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja alkalmazásával a Különös Rész szerint irányadó büntetési tételkeret törvényi minimumánál enyhébb szabadságvesztést szabjon ki, melyet mindkettejük esetén egyező tartamban határozott meg. Ennél a mértéknél ugyanis kellően érvényesül a jogalkalmazói egyéniesítés, egyben a tényleges cselekvőségükhöz és a bűnösségi körben már elsőfokon feltárt körülményekhez igazodó belső arányosság sem sérül. Ekként az alapvetően enyhítésre irányuló fellebbezések a rendelkező részben írtak erejéig eredményre vezettek.

Az elsőfokú bíróság mellékbüntetések kiszabó, valamint a további, így a próbára bocsátás megszüntetésével, a büntetések végrehajtási fokozatával, az előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött idő beszámításával, a mindkét terhelnél alkalmazott vagyoneklobzás szükségességével, a lefoglalt bűnjelkekkel és a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezései mindenben törvényesek. Továbbá helyesen járt el akkor is, amikor a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját megállapította, mely a Btk. 38. § (1) bekezdése értelmében határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén szükségszerűen alkalmazandó előírás. Miután azonban az elsőfokú bíróság a vádlottakat maga is huzamos - tehát több évet meghaladó - tartamú szabadságvesztésre ítélte, határozatában a Be. 258.§ (2) bekezdés e) pontjában írtak szem előtt tartásával elegendőnek mutatkozott volna a ténylegesen relevánsnak tekinthető, büntetés fő előírás szerinti kétharmad részének kitöltését követő napban rögzíteni azt, ami nyilvánvalóan meghaladja az anyagi jogi szabályozásban egyébként kétségtelenül szerepeltetett 3 hónapos minimumot. Ezen túlmenően olyan különös méltánylást érdemlő indok valóban nem volt megállapítható egyik vádlott esetében sem, amely a II. r. terhelt védője által felvetett Be. 38. § (3) bekezdésén alapuló speciális („feles”) kedvezmény alkalmazására lehetőséget mutatott volna a feltételes szabadság lehetősége kapcsán.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítélőtábla a Debreceni Törvényszék példamutató indokolással ellátott ítéletét a jelzett körben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Debrecen, 2016. február 3.

Dr. Elek Balázs sk.	. Bakó József sk.	. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 19.B.262/2014/60. számú ítélete jelen másodfokú határozatban foglalt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2016. február 3.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő